

MINNA CANTH

BLINDSKÄR

Minna Canth

Blindskär

«Public Domain»

Canth M.

Blindskär / M. Canth — «Public Domain»,

Содержание

I	5
II	11
III	15
Конец ознакомительного фрагмента.	18

Blindskär

I

Alma öste vatten öfver lilla Helmi, som låg på rygg i badbunken med en kudde af bast under hufvudet och en filt öfver magen. Flickan skrek af förtjusning, sparkade filten af sig och slog med händerna i vattnet, så att det stänkte långt omkring.

"Hör du, hör du, lilla ostyriga, som stänker mamma alldeles våt!" pratade Alma. "Och så förkyler du dig ännu på köpet. Var stilla nu! Mamma väter lilla hjessan och tvättar ansigtet också, hvad säger du då? Se så der. Men för all del, bli inte ledsen, det är redan gjort. Nå, hvem kommer der nu igen? Stäng dörren! Barnet är naket!"

Maja Lisa var det, som stack in hufvudet genom köksdörren.

"Frun, det kommer främmande från staden. De körde med två hästar in på gården."

"Herrar eller fruntimmer?"

"Herrar. Apotekarn och borgmästarn och den der främmande herrn – magister är han ju? Hvad skall man nu få till kvällen, då det inte finns någonting hemma, inte det minsta?"

"Nog hittar Maja Lisa alltid på något."

"Ja, det är lätt sagdt. Frun tar allt som lek. Men jag vet sannerligen inte den här gången hvad jag skall laga åt dem. Knäfveln också, man kan bli riktigt ond. Att de också alltid skola komma hit till förargelse."

"Inte behöfs det några stora anrättningar. Bara man har mat. De måste ju förstå, att man inte på landet alltid kan vara så försedd."

"Om man helst hade fisk. Men när nu också fisken åts upp till middagen, hvarenda stjert."

"Vi ge bara kall mat och filbunke."

"Nog skulle jag veta ännu ett råd."

"Och det vore?"

"Om frun skulle låta mig ta några kycklingar."

"Huru många?"

"Endast tre. Då skulle vi nog få en god kvällsvard."

Alma tyckte det var litet synd om dem, men hon måste ändå slutligen samtycka. Högeligen belåten slank Maja Lisa sin väg, och Alma fick åter en stunds ro.

Hon lyfte Helmi ur vattnet, aftorkade henne sorgfälligt i lakanet och klädde på henne rena kläder. Flickan satt nu skinande och nöjd på modrens knä. En glänsande hvit spetsmössa omgaf de runda kinderna och ur ärmen stack en liten knubbig hand fram.

Alma kysste de lilla kinderna, och hakan, och halsen, och den lilla handen.

"Mitt eget kära gull. Min sockerdocka. Mamma äter riktigt upp dig."

Helmi skrattade och sade: "gää." Och för hvarje smekning, modren gaf henne, skrattade hon och sade "gää."

"Gää, gää, gää!" härmade Alma. "Du lilla pladderska, kan du inte säga annat än "gää". Säg så här: mamma ... mam-ma. Nå, säg nu: mam-ma!"

Helmi såg stint på modrens mun och i nästa ögonblick började hon redan försöka röra läpparna på samma sätt.

"Mamm, mamm, mamm," ljöd det från dem.

Alma fortfor att förestafva:

"Mam-m-ma, mam-m-ma..."

Och Helmi gjorde helt allvarsam med rynkad panna sina första läraktighetsprof:

"Mamm, mamm, mamm..."

Kraftiga steg hördes från det angränsande rummet. Alma vände sitt af glädje strålande ansigte ditåt.

"John, John, kom och hör! Helmi kan redan säga mamma!"

John lade sin arm kring Almas hals och böjde sig ned öfver dem. Men Helmi slutade med detsamma att pladdra, ty hennes blick hade hakat sig fast vid fadrens skägg, hvilket alltid väckte hennes stora intresse.

"Helmi, mitt gull, säg "mamma", säg, så att pappa också får höra.

Mam-ma, mam-ma! Nå?"

Men Helmi hvarken såg eller hörde modren nu mera. Hon hade med utspärrade fingrar gripit efter fadrens skägg och slutligen lyckats få tag i det.

John smålog och tryckte fingret mot hennes kind.

"Jaså, du rycker din far i skägget! Vill du inte släppa lös!"

Han lösgjorde försigtigt de späda fingrarna från sitt ansigte och drog sig litet tillbaka. Helmi flåsade med munnen vidöppen och fåktade med båda händerna, men nådde dock ej detta svarta föremål, som gungade framför henne.

"Hon har ingen ro nu, när hon ser dig," sade Alma. "Men gå längre bort, dit bakom kakelugnen, så skall jag försöka, om inte hon då..."

"Vi skola lemna det till en annan gång; nog hinna vi ju sedan. Om vi nu skulle få toddy ned i löfsalen. Der är främmande."

"Jag vet. Vi ha redan bestyrt om kvällsvarden. Ni får stekta kycklingar."

"Bra. Kom du också och håll oss sällskap. Det är ju varmt och vackert väder nu i kväll."

"Bara jag inte stör er?"

"Stör? Hur kan du komma på något sådant?"

"Det känns så ibland."

"Alma!"

Han lyfte upp hennes haka och såg henne in i ögonen.

"Nej, nej, John. Det var bara skämt. Jag skall komma."

John gick tillbaka till gästerna, och Alma gaf bröstet åt den lilla, att hon sedan skulle få henne att sofva.

"Hvar manne de andra barnen vara; det vore redan tid äfven för dem att gå till hvila," sade hon till Mina, som höll på att bädda deras sängar.

"Vi skola först lägga Helmi i vaggan," sade Mina och lyfte på täcket, så att Alma fick lägga barnet dit från sin arm.

När de sakta vaggat en stund, slöto sig Helmis ögon, och de buro sedan båda vaggan ut i sängkammarn och stälde den bredvid Almas säng.

Det var just i rättan tid, ty nu rusade Arvi, Ella och Lyyli bullersamt in genom köksdörren.

"Mamma, hör", ropade Arvi, "fiskarna nappade så rysligt på våra krokare, och en höll på att komma upp, den var redan nästan, nästan på bryggan, men föll sedan tillbaka, och den var så stor, så här lång!"

"Ja, och jag tänkte också få, men när Lyyli skrek, så blef fisken skrämmd," sade Ella.

"Mamma borde neka Lyyli att komma på bryggan, hon är der bara i vägen för oss och så faller hon ännu en vacker dag i vattnet."

"Men ja' fallej inte", försäkrade Lyyli.

"Hvarför får inte Lyyli se på, när ni metar?" frågade modren.

"Men hvems fel är det, om hon faller i sjön?" vidhöll Arvi.

"Lyyli aktar sig ju, att hon inte faller?"

"Lyyli attar sej."

Mina klädde af barnen, och Alma ordnade sin toalett. Hon knöt på sig ett nätt hvitt förkläde och satte en hvit spetsremsa kring halsen. Sommarhatten klädde henne, det visste hon, der hon stod framför spegeln och satte den på hufvudet.

Sedan tog hon sin arbetsväska och gick småsjungande ner.

"Der kommer hon ju," sade John.

"Hvem af herrarna saknade mig?" frågade Alma.

"Undertecknad, er ödmjukaste tjenare," svarade magister Nymark.

"Det var mycket artigt gjordt af er."

"Nog saknade också jag, fastän jag inte hann säga något ännu," upplyste borgmästar Lagander. Apotekar Leistén smålog endast; han ansåg sig vara alltför gammal för sådant der.

"Om ni skulle veta hur ofta vi verkligen sakna er," fortsatte Lagander. Och huru vi förebrå Karell för att sällskapslifvet blifvit så ledsamt och tort."

"Stackars John! Huru kan ni skjuta skulden på honom?"

"Det var ju han, som tog bort er från vår krets. Ända sen dess ni gifte er, har ni inte visat er någonstädes."

"Och är det också hans fel, att jag blifvit gammal?"

"Ni gammal?" utropade Nymark och betraktade henne med förtjusta blickar.

"Snart trettio år."

"Enligt Balzac börjar qvinnan först då blifva intressant."

"Balzac är död, och så vidt jag vet, ha männen inte godkänt hans lära i denna punkt. Sjuttonåringen har behållit tronen allt fortfarande."

"Derför att trettioåringen försmått den."

"Men vi ha nu tänkt ut ett medel att äfven mot er vilja få er tillbaka till societeten," fortsatte Lagander.

"Jag är nyfiken att få höra det."

"Vi välja er in i Finska Sällskapets direktion."

"Tackar så mycket. Men jag tar inte emot den äran."

"Afsägelse godkännes inte utan laga skäl."

"Sådana har jag mer än nog."

"Till exempel?"

"Till exempel, att John inte skulle godkänna det."

"Nå, du vältrar ju nu sjelf skulden på mina axlar," sade John.

"Och för det andra, att jag inte har lust."

"Ni måtte alls inte intressera er för qvinnans frigörelse?" frågade Nymark.

"Nej," smålog Alma. "Om det berodde på mig, skulle jag vilja inskränka äfven mannens frihet."

"Hvad säger du till det, John?" skämtade Nymark.

"Ingenting," svarade John leende och blåste lugn ut ett rökmoln ur munnen.

"Riktigt sant." fortfor Alma. "Sommarn här på landet är så utomordentligt angenäm just derför, att John ständigt är hemma. Här ha vi inte samhället eller fäderneslandet eller finskheten eller ... någonting, som stör oss."

"Eller er mans vänner, tänkte ni säga," tillade Lagander.

"Så dum tänkte jag ändå inte vara."

"Ni är alltså svartsjuk på samhället och fäderneslandet," sade Nymark.

"Hvad menar John om det?"

"Jag hör på med öfverraskning."

"Han bryr sig naturligtvis inte derom, äfven om jag vore svartsjuk."

Det låg något stucket i hennes röst, hvarför John skyndade att föra samtalet på andra ämnen.

"Du blir kall, Alma," sade han, "skall jag gå och hemta din kappa?"

"Tack, jag skall taga den sjelf. Jag måste ändå eljes gå upp."

Efter en stund kom hon tillbaka, och under tiden hade man börjat diskutera i politik. Alma tog sitt handarbete och satte sig litet afsides.

"Den här språkstriden måste ändå någon gång sluta," sade apotekar Leistén, "finnarna ha fått alla rättigheter de möjligen kunna begära, och hvad kunna de då mer ha att önska?"

John steg upp och skakade askan af papyrossen. Hans ansigte afspeglade denna mäktiga hänförelse, denna varma öfvertygelse och fasta, orubbliga viljekraft, som Alma ständigt så högt hade beundrat och som gjorde, att han alltid syntes henne så mycket höjd öfver alla andra män.

"Vi vilja ha ett finskt Finland," sade han, "vi vilja att alla samhällslager skola sammansmälta, skola känna sig vara samma kött och blod, samma andes barn. Nationalitetskänslan bör för detta lands inbyggare vara den lifskälla, hvarur små och stora, gamla och unga hemta sin näring. Såsom ett folk med en vilja och ett språk förmå vi något, men söndrade äro vi svaga och kunna lätt krossas."

"Nå bra," började Leistén åter, "men hvarför måste allt detta ske så brådstörtadt? Låt det utveckla sig på fredlig väg, så småningom. Historiska förhållanden ändras inte med ett enda slag, de behöfva tid för att utveckla sig på ett naturligt sätt."

"Tycker du, att vi gått alltför raskt till väga? Vi ha endast hunnit halfva vägen, och ändå önskar du att vi skola sluta här. Jag ville veta på hvad sätt man sedan skulle komma till målet; om man stannar nu, lemnas allt vind för våg, halfgjordt, och man går tillbaka. Detta vore alltså naturlig utveckling. I sanning! Dermed skulle vi bäst visa, att vi i sjelfva verket inte duga till något, att vi inte ega ringaste lifskraft eller någon som helst förmåga."

Han slängde förargad papyrosstumpen bort och började gå fram och tillbaka med rynkad panna.

"Inte skulle man behöfva stanna för det."

Leistén tvekade en sekund, ty John stälde sig framför honom och fäste sin blick stadigt vid hans.

"Jag menar bara, att finnarna inte mera borde vara så hänsynslösa. Det skulle alls inte vara till gagn för oss, om den svenska kulturen helt plötsligt skulle utrotas."

"Vi skulle få en egen, ursprunglig kultur i stället, hvilken har kärna och mærg. Dermed vore den förlusten afhjelpat."

Leistén skakade på hufvudet.

"Jag medger, att vår svenska kultur är ytlig och lånad, och att den derfor inte kan ha någon lång framtid för sig i vårt land. Men äfven denna yttre förfining bör man ändå inte förakta. Den har nog också sitt värde."

"Sådant få vi nog med tiden på egen väg, i samma mån som vi utveckla oss."

"Men hvilka skola hädanefter på finska sidan föra språksaken framåt? Presterna och tjenstemännen hafva tröttnat, borgerskapet är ännu svensksinnadt, att inte ens tala om adeln. Bondeståndet är det enda, men hvad förmår det ensamt?"

"Det förmår mycket, ty det representerar folkets mäktiga flertal. Det är grundvalen för alla öfriga stånd. Och då nu folket sjelft i språkstriden stiger i främsta ledet, så går det utan att vackla fram till slutlig seger."

Leistén skakade åter på hufvudet.

"Jag är rädd för den der demokratin. Den är en urartad humanitets bångstyriga barn – ett barn, som i sin öfverdådighet förstör och krossar allt, som kommer i dess väg, och hvars värde det inte förstår att uppskatta."

"Du börjar bli sentimental," sade John med ett spefullt leende.

"Skratta inte. Tänk efter, hvart dessa obändiga krafter ledde under franska revolutionen."

"Dumheter! Menskligheten har sedan dess skridit ett helt sekel framåt och blifvit mer sansad."

Lagander och Nymark deltogo ej i samtalen, men Alma såg, att John oemotståndligt ryckte dem med sig. Och hennes barm höjde sig af glädje, stolthet och kärlek. John var så manlig och stark, visserligen inte så smidig och kvick som Nymark, och man kunde inte skämta så fritt med honom, men han stod vida högre.

Maja Lisa visade sig nu, varm och upphettad, på trädgårdsgången. Hon gaf ett hemligt tecken åt Alma, som genast steg upp och bad herrarna komma och taga en smörgås.

Bordet var dukadt ute på verandan. Sedan Alma kastat en granskande blick deröfver, smålog hon mot Maja Lisa, hvars ögon glänste i tamburdörrens springa.

"Var stilla!" sade Maja Lisa åt Mina, som höjde sig på tåspetsarna bakom henne, för att också hon skulle få se herrarna äta. "Var stilla, så att de inte märka något. En vacker karl, den der unga magistern, är han inte? Och så artig mot frun, att man inte så kan säga. Men nog tyckes maten smaka dem. Ser du, hur aptekarn tar för sig på tallriken. Brödet blir slut, gud välsigne! Spring och skär upp, jag skall gå efter korgen."

Med röda kinder och så förlägen, att knäna darrade, skyndade Maja Lisa att taga korgen från bordet. Hon trodde att allas ögon följde hennes rörelser, hvilket likväl var ett stort misstag, ty herrarna märkte henne knappast.

John och Leistén fortsatte sin i löfsalen började dispyt, men Nymark och Alma sutto vid bordsändan och talade om annat.

"Ni kvinnor äro alls inte politiska," sade Nymark.

"Borde vi då vara det?" frågade Alma.

"Naturligtvis. För er egen skull, ser ni. Den, som inte förstår bevaka sin fördel, blir ovilkorligen den förlorande parten."

"I hvilket afseende menar ni att vi skulle förlora?" frågade Alma.

"I det, som är er tillvaros grundval och kärna. I er kärlek."

"Äro vi den förlorande parten i vår kärlek?"

"Onekligen. I kärleken är kvinnan slaf och mannen herre, fastän det borde vara tvärtom."

Alma skrattade.

"Och hvad är orsaken dertill? Förklara det!"

"Gerna. Kvinnan blir den förlorande parten i kärleken endast därför, att hon låter mannen bli den vinnande."

"På det der blir man inte klok."

"Vänta, jag skall förklara mig tydligare. I början, när mannen söker vinna en kvinnas gunst, är hans kärlek eldig och stark, inte sant?"

"Ja visst."

"Ända till dess kvinnan öfverlemnar sig och säger: jag är din."

"Alldeles."

"Då har mannen segrat, och genast förlorar kvinnan sitt välde öfver honom. Ser ni, mannen älskar sport och täflingslekar. När han inte mer behöfver täfla om en kvinnas kärlek, förstår han inte längre sätta värde på den. Det är hela hemligheten."

"Bra att man får veta. Men huru menar ni då, att kvinnan borde gå till väga för att undvika detta?"

"Hon borde aldrig älska en man af hela sin själ, aldrig säga till honom: jag är din. Låta mannen sväfvä mellan fruktan och hopp. Någon gång visa äfven andra män någon ynnest och tillåta dem beundra henne. På detta sätt skulle hon sporra mannen till att söka bibehålla hennes kärlek."

"Gud bevare, en sådan lära! Det hörs, att magister Nymark inte är gift."

"Gud vare lof för det."

"Hur så?"

"Jag skulle alldeles säkert snart få nog af min hustru. Isynnerhet om hon vore af det der trogna, ödmjuka och uppoffrande slaget, såsom kvinnorna vanligen äro."

"Ni är rysligt lättsinnig."

"Det är bättre att vara lättsinnig, än att vara tråkig. Jag tycker att dessa allvarliga pligtmenniskor äro förfärligt tröttande. Jag skulle inte härda ut en enda dag i deras sällskap."

"Hurudan skulle då er hustru egentligen böra vara?" smålog Alma.

"Jag skall säga er det. För det första obestridligt vacker. För det andra måste hon visa att hon eger förmåga att tjusa, ställa så till, att också andra bli förälskade i henne, och inte endast jag."

"Och gifva någon af dem kanske större plats i sitt hjerta, än er?"

"Det finge hon inte göra. Det skulle jag nog draga försorg om."

Alma skakade på hufvudet.

"Tror ni verkligen, att det vore lyckligare så?"

"Det skulle åtminstone vara trefligare."

"Naturligtvis skulle då också ni anse det vara er rätt att förälska er i någon annan kvinna, så snart ni blott kunde få det infallet?"

"Min fru finge skylla sig sjelf, om det skulle inträffa. Hon skulle då inte riktigt ha bevakat sin fördel."

Alma såg på honom.

"Vet ni, jag är nästan litet rädd för er."

"Det är en utomordentlig ära för mig."

"Huru så?"

"Fruktan är bevis på svaghet."

"Inte alltid."

Alma rodnade en smula af harm. Hon vände sig till de andra för att lyssna till deras samtal. Men de hade så fördjupat sig i politiken, att hon ej alls kunde följa med. Hon återtog då samtalet med Nymark, hvilken ändå i alla fall var ganska underhållande, med allt sitt egendomliga lättsinne.

Det led redan mot midnatt, då gästerna togo afsked. John och Alma följde dem ända till landsvägen; hästarna fingo gå förut, och de vandrade alla till fots längs en skogsväg. John hade tagit Almas arm, men han talade likväl fortfarande med herrarna. Alma tog ingen del i samtalet, som numera rörde sig kring jordbruket, ty utsigterna för årsväxten bekymrade inte synnerligen henne. Hon gick utan att säga något vid sin mans sida och betraktade skogen, som stod så tyst på båda sidor, att inte ens ett blad rörde. Ibland prasslade det på en gren; det var säkert någon fogel, hvars nattro de störde med sin promenad.

När hon tänkte på hvad Nymark nyss hade sagt, måste hon skratta. Det var så tokigt, så öfverdådigt fritt. Hon stödde sig förtroendefullt på Johns arm och tryckte den mot sitt hjerta. John kände det, och fastän han just var upptagen af att för de andra framlägga sina planer om hvarjehanda förbättringar i jordbruket, hvilka med det första borde införas, såg han likväl på samma gång in i Almas ögon och smålog kärleksfullt emot henne.

II

Äfven under hemvägen gick Alma stillatigande. Det låg något så egendomligt i naturen, så lugnt och på samma gång så hemlighetsfullt.

"Nå, Alma," sade John, sakta tryckande hennes hand, "hvad tänker du på?"

"John, jag är ännu alls inte sömnig. Låt oss fara ut på sjön. Det är riktigt synd att lägga sig en så här vacker natt."

"Men det är nu redan så sent."

"Hvad gör det. Vi kunna sofva längre i morgon i stället."

"Men lilla Helmi?"

"Nog ser Mina om henne så länge. Och hon plägar vanligen inte vakna så här dags."

"Vi skola fara då. Jag måste väl göra min lilla gumma till viljes."

"Fy, du får inte säga gumma. Det är så fult."

"Hur skall jag då säga? Min lilla rosenknopp? Är det bra?"

"Sitt du i aktern, så rör jag."

"Hvarför det? Du orkar ändå inte."

"Eller vi ro inte alls. Om du bara sakta paddlar båten dit till sundet."

Alma talade hviskande. Nattens frid och naturens tystnad gjorde ett mäktigt intryck på henne. Båten gled långsamt öfver sjöns lugna yta fram emot sundet.

"Hur underbart vackert! John, se dit, de vackra ljusa, glänsande molnen, hvilka simma så lågt, att man kunde tro dem vilja kyssa jorden. Och hur stilla och tyst allting är! John, det förefaller mig, som om hela naturen i detta ögonblick skulle njuta af sin tillvaro. Nej men, ser du färgskiftningarna på den der sidan!"

"I sanning egendomligt. Och så utomordentligt varmt det nu är. Det är en välsignad sak."

Han tänkte på växtligheten.

"John," fortfor Alma åter efter en stund, "är du lycklig?"

"Utomordentligt nöjd att lefva, åtminstone för närvarande. Och du, min Alma?"

"Gränslöst lycklig. Så lycklig, John, att jag skulle vilja stanna tidens lopp och låta detta ögonblick fortvara i all evighet."

John skrattade.

"Månne det ändå inte skulle bli enformigt."

"Fy, John, hur kan du säga så?"

"Jag slår vad, att du redan om ett par timmar blir hungrig och riktigt gerna går in igen."

Alma svarade ingenting. Hon såg bort och kände sig sårad. Hon tänkte, att John inte förstod henne.

"Nå, Alma?"

John försökte se henne in i ögonen.

"Alma, blef du ledsen?"

Alma vände sig mot honom och smålog, men hennes blick var fuktig.

"Och sådant lappri kan du låta gå dig till sinnes! Du är i sanning barnslig. Nå, se nu igen. Nej, kom hit, att jag får torka bort de der tårarna."

Han sträckte ut sin arm och drog Alma till sig.

"Jag tar dig i min famn som en liten dufva. Älskade, egen hustru!"

Han lyfte upp Almas hufvud och kysste henne.

"Egen hustru."

En varm blick mötte Alma ur djupet af hans ögon.

Alma slingrade sin arm kring hans hals.

"Jag älskar dig, John. Öfver allting. Mera än något annat i himmel eller på jord."

"Det vet jag, min älskling."

Han tryckte Alma tätt intill sitt bröst och kysste henne ännu en gång.

"Men du måste vara förståndig. Hvarken svartsjuk på finskheten eller på fosterlandet."

"Men de inkräkta ju hela ditt hjerta."

"Visst icke. Du herskar der alldeles oinskränkt."

"Ja, men bara de här få veckorna här ute på landet. I staden har du knappast tid att tänka på mig ens."

"Alma, Alma, hvad skulle du säga, om jag började tycka om andra kvinnor?"

"Det skulle ännu fattas!"

Alma spratt till af förskräckelse.

"Nå, nå, bli inte skrämmd. Det kommer naturligtvis aldrig att hända. Jag ville endast leda dina tankar åt det hållet, så att du skulle sluta upp med att vara svartsjuk på fosterlandet."

"John, jag skall nog försöka att vara förståndig hädanefter. – Jag måste ju," tillade hon med en suck.

"Se, det gör du rätt i," sade John smeksamt.

Alma satte sig på brädet i båtens akter och stödde sig mot sin mans knä.

John slätade hennes hår.

"Säg mig nu en sak, Alma, som jag ofta har tänkt fråga dig om."

"Hvad kan det vara?"

"Mins du en kväll, – det var under sista vintern, – då jag kom hem och du satt vid pianot och spelade?"

"Kort innan lilla Helmi blef född?"

"Precis. Då hade du gråtit, jag såg det på dina ögon. Men jag fick inte veta hvarför, huru jag än frågade."

Alma skrattade, en smula förlägen.

"Bekänn nu, var du den gången bara svartsjuk på samhället?"

"Nej, det var någonting annat."

"Hvad då?"

"Barnsligheter. Ingenting alls."

"Vet du, det plågade mig länge. Jag hade svårt att få det ur mina tankar."

"Och du sade ingenting. Älskade John!"

"Då du var så der sluten, blef jag det också. Men nu talar du om det, inte sant?"

"Det var verkligen ingenting. Något så rysligt barnsligt. Jag kan inte, John, jag skäms att tala om det."

Men John smekte och kysste "sitt lilla gryn" och såg in i hennes ögon.

Och så måste hon ändå tala om det.

"Det var nu så, John, att jag var rädd att jag skulle dö."

"Såsom alltid före en barnsäng. Nå, och var det allt?"

"Det kom sedan litet till. Men du skrattar."

"Inte skrattar jag. Jag är alldeles allvarsam."

"Sedan så tänkte jag, John, att du skulle taga en annan hustru, som du skulle älska mera än mig. Och du skulle inte mer komma ihåg, och inte heller sakna mig. Och det var därför jag gret. Ack, John, jag har redan många gånger gråtit deröfver."

Alma var ej längre förlägen; tårarna trängde sig åter fram i hennes ögon, ty det der kunde ju i alla fall inträffa. Hon hade ju blifvit så svag på de senaste tiderna; hon hade ständigt hufvudvärk och krafterna voro så medtagna, att hon knappast kunde hålla sig uppe. Och plötsligen framstod för hennes inbillning tydligt, hurusom John höll en annan kvinna, – yngre, vackrare, friskare än hon – just på samma sätt i sina armar, som henne nu.

John var lika allvarligt stämd som hon.

Båda sutto tysta.

Alma sökte lösgöra sig från hans arm och flytta sig längre bort. Men John släppte henne ej. Han lyfte i stället upp henne på sitt knä, slöt henne intill sitt bröst och tryckte sitt ansigte mot hennes varma hals.

"Han nekar inte till det, han skulle alltså göra så", tänkte Alma. Och hon kastade en förebrående blick på John.

"Dyra, lilla Alma min, lifvet är ondt; bäst att hvarken tänka framåt eller tillbaka, utan blott njuta af sin lycka, så länge den varar."

"Om vi skulle dö på en gång, John, så att inte någondera skulle bli lemnad ensam kvar."

"Sluta upp nu redan, min älskling, med att tänka på döden."

"Jag kan inte. Den sväfvar ständigt för mig. Ibland, då jag föreställer mig, att..."

"Att hvad?"

"Att du kanske skall dö," fortfor hon sakta och förfärad, "lemna mig och barnen..."

Alma kunde ej mer hejda sin gråt.

"Men, Alma, du är ju en riktig toka. Så barnslig du är! Nu skola vi fara hem, och aldrig mera komma vi midt i natten hit ut att svärma, då det har sådana följder. Få se, att du nu är sjuk i morgon."

"Åh nej."

Alma torkade sina ögon och försökte lugna sig.

"Sätt dig här i aktern, så skall jag ro, och vi komma hem, så att det sjunger. Åhå, klockan är också redan half tre."

"Gud beware, Helmi må blott inte ha vaknat."

Alma hade ej mer tid att tänka på döden, utan bemödade sig nu endast att hålla styråren så, att båtens för var vänd rätt mot hemstranden. John rodde af alla krafter. Årorna gnisslade och vattnet plaskade. Men rundt omkring dem började morgonens klarhet sprida sig. Himlen rodnade i öster och foglarna började sjunga.

"Det var i alla fall trefligt, John, eller hur?" sade Alma, då de hade dragit båten upp på stranden.

"Medges, medges."

"Och vi skola också en annan gång fara ut?"

"Bara du inte blir sjuk."

"Var inte rädd. Jag känner mig nu raskare än någonsin."

De kommo in. John gick in i sitt rum för att röka ännu en papyross, innan han lade sig, men Alma skyndade raka vägen till sängkammaren. Helmi sof sött och Mina låg på golfvet bredvid vaggan. Hon hade från köket hemtat sig en dyna och lagt den under sitt hufvud.

"Stackars Mina! Gå nu i din egen säng!"

Alma måste ruska om henne, innan hon slutligen vaknade och lyfte upp sitt sömndruckna ansigte. Men hon förstod inte ens då hvarom det var fråga, utan bara stirrade på Alma med af häpnad vidöppna ögon.

"Stig upp nu!" skrattade Alma.

Mina vände och vred på sig, skrapade sig med båda händerna i hufvudet och strök håret ur ögonen.

"Stig upp! Vaknar inte Mina?"

Ändtligen tycktes Mina börja förstå, att hon inte mer behöfdes här. Hon kom omsider på benen och vacklade mot dörren. Men Alma hejdade henne.

"Dynan!"

Mina vände sig om och stirrade på henne, utan att förstå något. Alma pekade på dynan.

Men hon begrep ej ens då hvad meningen var. Hon kom fram till Alma och fattade hennes utsträckta hand.

Alma gaf till ett rop af skrämsel och drog handen undan, men i nästa ögonblick skrattade hon åter.

"Du är en toka. Der är dynan!" Hon lade den på Minas arm. "Gå nu!"

Mina gick med dynan på armen genom barnkammaren till köket, och Alma begaf sig äfven till barnkammaren för att se efter de äldre barnen. De sofvo alla sött. Ella höll handen under kinden och i denna ställning var hon så älskligt vacker, att modrens hjerta svälde af glädje och stolthet. Lyyli hade sparkat täcket af sig; som det var mycket varmt, lät Alma täcket ligga vid fötterna och svepte endast lakanet om henne.

"Guds frid!" hviskade hon. Och det kändes såsom hade den verkligen herskat i rummet.

Då hon lade sig i sin säng, erinrade sig Alma åter Nymarks ord: "Fruktan är bevis på svaghet." Hvad hade han menat med det?

Så underligt han hela denna afton hade sett på henne...

Sport? Männen älska sport?..

Dumheter!

III

Sommarferierna voro nära sitt slut, och rektor Karell och hans familj hade blott några dagar kvar att vistas på landet. Byket var undanstökadt, och allt var iordningställt för flyttningen, som skulle försiggå om tre dagar.

Som vädret var vackert, lät Alma bära eftermiddagskaffet ut i löfsalen vid stranden. Hon satt och märkte nya näsdukar med röda bokstäfver. Lyyli klängde på bänken bredvid henne; de andra barnen sutto i gräset och lekte med små stenar. Också Helmi hade blifvit utburen; hon låg i en liten vagn i skuggan af ett träd, med ett hvitt flor till skydd mot flugor och mygg. Hvarje gång hon rörde på sig det minsta, var Mina genast färdig att sätta vagnen i gång, samtidigt som hon uppmanade de andra barnen att vara tysta. Och då somnade Helmi åter. Under tiden ordnade Mina kaffebordet.

"Jag kan väl inte hemta pannan ner, innan rektorn kommer?" frågade hon.

"Nej, låt den stå på hällen så länge, så att kaffet inte kallnar."

Alma höll nålen i flitig rörelse och tog ej sina ögon från arbetet. Hon blef misslynt, när hon tänkte på den stundande flyttningen och stadslifvet. Bra hastigt hade också sommarn förflutit; man visste knapt att den börjat, innan den redan var slut. Men ännu mer plågades hon deraf, att John inte kände samma saknad som hon. Ja, det föreföll Alma till och med som om han for derifrån nästan med glädje. Han kände sig i längden inte tillfredsställd med det enformiga och stillsamma familjelifvet, han längtade efter ombyte, sysselsättning.

Deraf skulle han nu få tillfyllest under vintern, ja, så mycket han någonsin kunde önska. John hade nemligen blifvit vald till landtdagsman. Alma riktigt sörjde deröfver och tordes knapt tänka på våren, då hon skulle komma att vara allena hemma, skild från sin man för så lång, lång tid.

Hon hade i sjelfva verket gråtit, då hon fick veta det, och gråtit än mer, då hon såg med hvilken ifver John vidtog alla förberedelser till sitt värf. Inte ett ord om saknad, skilsmässa, hemlängtan. Inte ett enda!

Alma var djupt sårad deraf. Hon hade i flere dagar varit fåordig och kall. Men det hade John alls ej fäst sig vid. Och nu var hon till följd deraf vid dåligt lynne – gaf honom då och då små stickord. Men ej ens detta hade någon verkan. John drog sig blott ständigt undan till sitt rum, skref, läste, tänkte och teg. Hans tankar voro på annat håll. Alma kände sig öfvergifven, olycklig.

Hon hade försökt kufva sina bittra känslor, pysslade om barnen och sydde; men tankarna gingo oemotståndligt åt detta håll. Hon lade märke till hur få ord John på sista tiden hade yttrat till henne, hur länge han hade dröjt i sitt rum och hur han alltid tog sig anledning att draga sig undan från henne och barnen. Och när då John råkade komma, just medan hon satt i dessa tankar, kunde hon ej ens med bästa vilja i verlden visa sig glad och vänlig.

Nu kände hon sig åter beklämd och ängslig. Hon hade bedt John komma och dricka kaffe ute i löfsalen. Det var i dag vackert och varmt; kanske var det sista gången de kunde sitta trefligt tillsammans ute.

John hade knapt lyft på hufvudet, utan endast mumlat "straxt, straxt" och fortsatt att skrifva, liksom till tecken, att han ej fick störas. Alma beslöt att framdeles hålla sig borta från hans kammare. Hvad hon än kunde ha att säga, skulle hon skicka barnen eller tjenarena.

Nu kom han ändå. Tog Lyyli i sin famn och satte sig ned bredvid Alma.

Alma sydde.

"Ha ni väntat redan? Jag kom att dröja litet."

Alma fläktade med handen papyrossröken bort från sitt ansigte.

"Ah, förlåt!" sade John och blåste ut röken åt annat håll.

Sedan gungade han lilla Lyyli på sina knän.

"Skall vi ut och rida, Lyyli! Hopp, hopp, i galopp, hufvudet ner och fötterna opp!"

Äfven Ella och Arvi närmade sig nu.

"Pappa!" sade Ella.

"Nå, mitt barn, hvad har du att säga åt pappa?"

"Att hvarför har allt detta kommit till?"

"Hvilket allt?"

"Den här verlden."

"Ella som inte vet det!" sade Arvi med ett medlidsamt småleende.

"Nå, så säg du, Arvi."

"Derför att Gud har skapat det."

Ella stod en stund försjunken i tankar. Sedan vände hon sig till Arvi.

"Men af hvad skapade han det?" frågade hon.

"Jo, af intet."

"Men hvarifrån fick Gud det der intet?"

"Nå, det fanns ju förut."

Ella teg.

"Men säg du nu, Ella," sade John leende, "hvarför har då Gud skapat verlden?"

"För att det skulle vara trefligare."

"För att det skulle vara trefligare – för hvem?"

"För Gud sjelf och för oss menniskor."

"Hvad det der barnet är förståndigt!" sade Mina beundrande, i det hon slog kaffe i pannan.

Ella var nemligen hennes synnerliga favorit bland barnen.

"Ja", sade John till Alma, "ett bättre svar skulle knapt någon kunnat ge."

Alma sade ingenting, utan sydde fortfarande.

"Hvarför syr du så der stora bokstäfver?"

"Emedan det brukas så stora."

"Jag tycker att de äro fula. Och är det inte fasligt mycket arbete med dem?"

"Åh ja."

"Ni äro just goda, ni qvinnor. Ni gör er all möda att uttänka sådant, som blott medför onödig förlust af er tid och era krafter. Det syns, att ni inte eger någon uppfattning af hvad ekonomi vill säga."

"Tack för komplimangen."

John skrattade och klappade henne på skuldran. Men Alma ryckte med en nervös rörelse saxen från bordet, klippte af tråden och började en ny bokstaf. Hon sydde så ifrigt, som om det gäلت lifvet.

Arvi bad fadren följa honom ned till stranden för att se på hans båtar. Han hade gjort två nya, och fyra hade han förut, således egde han nu inte mindre än sex inalles.

John gick och förde Lyyli med sig. Också Ella följde med dem, men Alma stannade kvar i löfsalen.

Hon kände sig djupt sårad. John behandlade henne spefullt och med förakt, han brydde sig inte det minsta om henne och satte inte något värde på hennes kärlek. Han hade blifvit kall som en isbit och hård som en sten.

Blodet steg henne åt hufvudet, hon pressade hårdt ihop läpparna och sydde ännu ifrigare än förut.

Efter en stund kom John upp från stranden, allt fortfarande bärande Lyyli på sin arm.

"Anhålles, att mamma tager de våta strumporna från barnets fötter," sade han redan på afstånd, "och påsätter torra i stället. Se, mamma, Lyyli råkade stiga i vattnet och blef så här våt."

"Hon kan gå upp till Mina."

"Mina är inte der, hon var nyss med Helmis vagn på skogsvägen."

"Så är Maja Lisa der."

John teg en stund. Sedan stälde han Lyyli ner på marken.

"Spring, mitt lilla gull, in och bed att Maja Lisa hjälper dig."

John tände en papyross och satte sig på gungbrädet.

"Alma! Hvarför?"

Intet svar.

"Hvarför är du på så der dåligt humör?"

Ännu inte något svar.

"Alma – " Han ämnade draga henne till sig.

"Åh, låt mig vara."

Alma sköt bort hans hand och upphörde ej att sy.

"Huru? – Besvärar jag dig?"

"Ja."

John såg på henne med en lång blick, men hon slog ej upp sina ögon.

"Riktigt sant?"

Inte ett ljud.

Då steg John upp och gick bort. Alma märkte på hans sätt att vända sig om och på hans gång, att han var ond. Hon blef förskräckt, ty något sådant hade ännu aldrig händt.

Det svartnade för hennes ögon, hjertat upphörde att slå, händerna och fötterna kändes kalla. Hvad hade hon gjort?

Hon blickade upp och såg huru John med ett häftigare ryck än vanligt drog igen farstudörren efter sig.

"John, John," hviskade hon.

Men John hörde ej. Alma slängde sitt arbete ifrån sig. Hon gick ett stycke åt sidan in bland träden, kastade sig framstupa ned i gräset och grät bittert.

Förhållandet dem emellan var brutet, ingenting i världen skulle kunna göra det helt igen. John skulle efter detta bli ännu kallare, ännu tvärare – och hon – ? Hon skulle velat sjunka under jorden, der hon låg med ansigtet i gräset. Just i detta ögonblick, för evigt!

Ty hon skulle aldrig mer ha en glad stund i lifvet. Allt var förändradt, och så plötsligt hade det skett, likasom med ett enda slag. Foglarna kvittrade som förut i träden och barnens glada röster hördes från stranden, men de ljödo ej nu mer i hennes öron så, som förr.

Och John kom ej för att se efter henne. Hon halft hoppades, halft fruktade detta. Men han kom ej. För honom var det likgiltigt, om förhållandet mellan dem var godt eller dåligt.

Hon grät till dess hon blef så trött, att hon ej mer förmådde tänka, ej ens sörja. Hon låg fortfarande kvar i samma ställning. Slutligen kände hon, att hon blef kall på den fuktiga marken, och då steg hon omsider upp. Så svag hade hon blifvit af sinnesrörelsen, att hon kände svindel, då hon reste sig upp, och att hela hennes kropp darrade.

Hon såg omkring sig. Solen var redan i nedgående; det led till kvällsvardstid. Hon gick till stranden, sköljde sina ögon med det kyliga vattnet och tog sedan barnen med sig upp.

Maten var framsatt på bordet. Hon bad Arvi kalla fadren.

"Pappa äter inte," tillkännagaf Arvi, då han kom tillbaka från fadrens rum.

Alma pysslade om barnen utan att säga ett ord, bragte dem till hvila och lade sig äfven sjelf.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.